

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/50/2015
Identifikačné číslo spisu:	4112010480
Dátum vydania rozhodnutia:	11.11.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:4112010480.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Aleny Šiškovéj v trestnej veci obvinenej D. R. , pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona na neverejnom zasadnutí konanom 11. novembra 2015 v Bratislave, o dovolaní obvinenej D. R., podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 19. februára 2014, sp. zn. 1To/93/2013, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku dovolanie obvinenej D. R. sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nitra zo 17. júna 2013, sp. zn. 33T/49/2012, bola obvinená uznaná vinnou zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona pre skutok, že

7. júla 2011, v čase približne o 21.00 hodine, v obci Podhájska, v časti Belek, okres Nové Zámky, prišli na pole za cintorínom po predchádzajúcej vzájomnej dohode D. R. a poškodená Q. S., kam za nimi pod zámenkou prísluhu vykonávania rôznych sexuálnych praktík s odstupom najmenej desiatich minút prišiel A. S., pričom už v tom čase sa D. R. a poškodená Q. S. vzájomne dotýkali a bozkávali, následne si D. R. sadla obkročmo na brucho poškodenej Q. S., opakovane vyzývala A. S., aby sa k nim pridal, konkrétne ho žiadala, aby začal súložiť s poškodenou Q. S., čo A. S. neurobil a v dôsledku čoho sa Q. S. náhle začala brániť, a preto ju D. R. chytila oboma rukami okolo krku, začala ju škrtiť, čím jej mechanicky uzavrela dýchacie cesty, zlomila ľavý horný roh štítnej chrupky, pomliaždila svalstvo hrtana na jeho bočných stranách, a tým spôsobila poškodenej Q. S. smrť udusením.

Za to jej bol podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona, § 36 písm. j/ Trestného zákona a § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 15 rokov, na výkon ktorého bola podľa § 48 ods. 2 písm. b/, ods. 4 Trestného zákona zaradená do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia. Zároveň Okresný súd obvinenej uložil podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona a § 78 ods. 1 Trestného zákona ochranný dohľad na 2 roky.

Tým istým rozsudkom bol podľa § 285 písm. c/ Tr. poriadku, spoluobžalovaný A. S., oslobodený spod

obžaloby Krajského prokurátora v Nitre, sp. zn. Kv 58/2011 z 18.4.2012, podľa ktorej sa mal dopustiť spoločne s obž. D. R. obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 20 k § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zákona, s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c/ Tr. zákona tak ako je to uvedené v označenej obžalobe, pretože nebolo dokázané, že skutok spáchal aj on. Rozsudok okresného súdu sa vo vzťahu k nemu stal právoplatným.

Krajský súd v Nitre, uznesením sp. zn. 1To/93/2013, z 19. februára 2014, postupom podľa § 319 Tr. por., zamietol odvolanie obžalovanej D. R. ako nedôvodné.

Proti označenému uzneseniu Krajského súdu v Nitre podala obvinená D. R. dovolanie z dôvodu § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku. Argumentovala nasledovne: „Nesprávne právne posúdenie zisteného skutku a nesprávne použitie hmotno - právnych ustanovení vidím v zmene a úprave skutku tak, ako bol ustálený súdom a za ktorý som bola uznaná vinnou, v pochybení v zachovaní totožnosti skutku. Ďalej namietam kvalifikáciu môjho konania ako konanie, ktoré naplnilo skutkovú podstatu obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 Tr. zák. s tým, že boli porušené aj ustanovenia § 34 a nasl. Tr. zák. o zásade ukladania trestov ako aj ustanovenia § 39 Tr. zák. Som toho názoru, že súd pochybil jednak pri ustálení a úprave skutku s tým, že nezachoval totožnosť skutku uvedeného v obžalobe, tento skutok upravil, pričom v takto upravenom skutku ma uznal vinnou z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 Tr. zák. napriek tej skutočnosti, že neboli súdom zákonne vyhodnotené všetky predpoklady, ktoré pre ustálenie mojej viny a môjho zavinenia z daného skutku sú potrebné a nevyhnutné. Nemôžem teda súhlasiť s konštatovaním súdu, že po vykonanom dokazovaní mal súd preukázané, že skutok uvedený v obžalobe sa stal a rovnako, že bolo preukázané, že skutok je trestným činom. Pokiaľ by toto tvrdenie súdu malo byť zákonné (skutok uvedený v obžalobe), nemal súd skutok špecifikovaný v skutkovej vete pozmeňovať a náležite a dôkladne upravovať. Súď sám uvádza, že: z vykonaného dokazovania však jednoznačne vyplynula potreba súdu skutok náležite a dôkladne upraviť, pretože tento sa nestal za takých okolností a takým spôsobom, ako bol opísaný v obžalobe krajského prokurátora. Predovšetkým vidím pochybenie súdu v tom, že jednak konštatuje, že obžaloba je neúplná, nepresná, nezrozumiteľná až zmätočná a na druhej strane skutkový dej ustálil napriek tomu, že si de facto osvojil výpoveď obžalovaného A. S. o priebehu skutkového deja bez toho, aby aj vo vzájomnej súvislosti vyhodnotil zavinenie, pohnútku, motív, t.j. subjektívnu stránku skutku. V zmene a úprave skutku tak, ako bol ustálený súdom a za ktorý som bola uznaná vinnou, vidím pochybenie v zachovaní totožnosti skutku, ktorý treba vždy skúmať podľa individuálnych okolností každej konkrétnej veci. Podstata skutku je určovaná účasťou na určitej udalosti, popísanej v obžalobnom návrhu, z ktorej vzišiel škodlivý následok. Skutok, popísaný v obžalobnom návrhu podľa náležitostí obžaloby (§ 235 písm. a/, písm. b/, písm. c/ Tr. por.) a skutok ustálený súdom v jeho výroku - skutkovej vete, nie je možné posudzovať za totožný skutok. Obžaloba hovorí o účasti všetkých troch osôb pri sexuálnych praktikách, počas ktorých som mala Q. S. zvaliť do trávy, sadnúť si jej na brucho, chytiť ju oboma rukami okolo krku a začať škrtiť, pričom obvinený A. S. ju mal držať za nohy, vsunúť jej prsty do vagíny a vykonávať s ňou súlož, pričom sme alebo jej spôsobili smrť udusením v dôsledku mechanického uzavretia dýchacích ciest so zlomeninou ľavého horného rohu štítnej chrupky, pomliaždením svalstva hrtana na jeho bočných stranách. Naproti tomu skutok ustálený v napadnutom rozsudku uvádza, že na pole za cintorínom po predchádzajúcej vzájomnej dohode som prišla ja a poškodená Q. S., kde za nami pod zámienkou príslubu vykonávania rôznych sexuálnych praktík s odstupom najmenej 10 minút prišiel A. S., pričom som sa mala v danom čase s poškodenou vzájomne dotýkať a bozkávať, pričom som si mala sadnúť obkročmo na brucho poškodenej a vyzývať A. S., aby sa k nám pridal, aby začal súložiť s poškodenou Q. S., čo A. S. neurobil a v dôsledku čoho sa Q. S. začala náhle brániť, a preto som ju mala chytiť oboma rukami okolo krku, mala som ju začať škrtiť a týmto konaním jej spôsobiť smrť udusením. Aj keď z oboch skutkových viet, či už uvedených v obžalobnom návrhu, alebo odsudzujúcom rozsudku je zrejmý následok, a to smrť poškodenej Q. S. neznamena to, že bola zachovaná totožnosť konania. Konania uvedené v obžalobnom návrhu a v napadnutom rozsudku, spôsob konania, účasť na konaní a celý opis skutku je odlišný a nedá sa upraviť na základe vykonaných dôkazov na hlavnom pojednávaní. Ako som už vyššie uviedla, aj sám súd na strane str. 15 rozsudku v poslednom odseku jednoznačne konštatuje mnou tvrdené skutočnosti, že zo skutkovej vety je zrejmé, že právna kvalifikácia konania obžalovaných tejto nezodpovedá a že minimálne

objektívna stránka zažalovaného trestného činu (konanie obžalovaných) je neúplná, nepresná a tiež nezrozumiteľná, ak nie priamo zmätočná. Na základe takéhoto hodnotenia nemôže súd nad rámec získaných dôkazov a ich vyhodnotenia sám ustáliť skutkový dej len preto, aby bol páchatel', alebo aby som bola ja, potrestaná. S poukazom na tieto skutočnosti som preto namietala a namietam v celom rozsahu totožnosť skutku po úprave skutku v napadnutom rozsudku v kontexte podaného obžalobného návrhu, namietam ustálenie mojej viny v rozsahu podriadenia môjho konania pod hmotno-právne ustanovenie obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 Tr. zák. a uloženie neprimerane prísneho trestu (porušenie ustanovenia § 34 a § 39 Tr. zák.). Mám za to, že doposiaľ produkovanými dôkazmi a ustálením skutkového deja zmenou totožnosti skutku vo výroku napadnutého rozhodnutia, nebola jednoznačne preukázaná skutočnosť, že by som bola svojim konaním naplnila zákonnú skutkovú podstatu trestného činu, pre ktorú som bola právoplatne odsúdená“.

K podanému dovolaniu sa vyjadril prokurátor, ktorý uviedol: „Nemožno prehliadnuť, že dovolacie dôvody obvinenej R. sú prakticky totožné s jej obhajobou pred súdom prvého stupňa, s ktorou sa vysporiadali už súdy oboch stupňov. Zo znenia skutku uvedeného vo výrokovvej časti rozsudku Okresného súdu Nitra tak, ako aj napadnutého uznesenia Krajského súdu Nitra, ktorého totožnosť nebola žiadnym spôsobom narušená oproti obžalobe, keďže bola zachovaná totožnosť konania i následku bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že D. R. sa dopustila konania vo forme priameho úmyslu spôsobiť poškodenie Q. S. smrť, o čom svedčí intenzita útoku, spôsob jeho vykonania ako aj časť tela, proti ktorému útok smeroval, a preto právne posúdenie ako obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona považujem za správne a v súlade so zákonom“. Preto navrhol, aby najvyšší súd dovolanie obvinenej D. R. odmietol podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku, keďže je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h/ Tr. por.), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.), na súde ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Tr. por.), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) a že obvinená pred podaním dovolania využila svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Tr. por.).

Najvyšší súd následne zistil, že dovolanie obvinenej D. R. nie je opodstatnené, pretože je zrejmé, že nie sú splnené podmienky dovolania.

Najvyšší súd poznamenáva, že v zmysle § 385 Tr. por. je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012 - I).

S ohľadom na uvedené nebol najvyšší súd oprávnený preskúmať iné v dovolaní označené porušenia zákona, ktoré nezodpovedajú vymedzeným dovolacím dôvodom, pretože by si tak atrahoval prieskum právoplatného rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania nad rámec návrhu - dovolania, čo by znamenalo prekročenie právomoci vyplývajúcej mu zo zákona (§ 385 Tr. por.) a Ústavy Slovenskej republiky (čl. 2 ods. 2).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodit', a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je, ako návrhové konanie, vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca, že najvyšší súd je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Tr. por.). Preto najvyšší súd podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľa zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Tr. por. bez hlbšieho prieskumu tých argumentov, ktoré im nezodpovedajú.

Z podaného dovolania zrozumiteľne vyplýva, že jeho nosnou myšlienkou je nesprávny postup okresného súdu, ktorý mal oproti obžalobe porušiť totožnosť skutku a v dôsledku toho aj nesprávne právne kvalifikovať konanie uvedené v skutkovej vete rozsudku.

Túto skutočnosť obvinená podradila pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku, pričom správne mala byť podradená pod písm. c/ § 371 ods. 1 Trestného poriadku, tak ako sa k tomu vyjadril už aj Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze, sp. zn. IV ÚS 98/2014, z 18. marca 2015. Ústavný súd vyslovil, že námietka nezachovania totožnosti skutku medzi rozsudkom a obžalobou je špecifická a úzko súvisiaca s realizáciou a naplnením práva obvineného na obhajobu. Preto takáto námietka naplňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku. Najvyšší súd teda konštatuje, že obvinená svojim dovolaním síce vecne, ale nie relevantne napadla uznesenie Krajského súdu v Nitre s odkazom na porušenie totožnosti skutku s ohľadom na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku.

K tomu najvyšší súd poznamenáva. Skutkom, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu, sa rozumie skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie. Skutok zahrnutý v tzv. „skutkovej vete“ musí vyjadrovať všetky skutkové okolnosti významné z hľadiska použitej právnej kvalifikácie. Zo skutočností, že súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu, nemožno vyvodiť záver, že medzi obžalobným návrhom a skutkovým výrokom rozsudku musí byť vždy úplná zhoda. Súd musí skutok uvedený v obžalobe prejednať vždy v celom rozsahu, pričom má právo a povinnosť do rozhodnutia premietnuť výsledky hlavného pojednávania, ktoré prípadne údaje uvedené v obžalobe modifikujú, pokiaľ sa neporuší totožnosť skutku.

Totožnosť skutku znamená jeho zhodnosť, identitu, vyžaduje skúmanie, či sa trestné konanie týka tej istej udalosti vo vonkajšom svete toho istého skutkového deja, preto musí byť skutok, pre ktorý je obvinený trestne stíhaný, presne označený s uvedením miesta, času a spôsobu jeho spáchania, prípadne s uvedením iných skutočností, pokiaľ ich treba na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným. To ale neznamená, že musí ísť od začiatku trestného stíhania až do jeho skončenia o naprostú zhodu popisu udalosti, o ktorej sa rozhoduje, t.j. že v uznesení o vznesení obvinenia, v obžalobe a v rozsudku sa musí skutkový dej úplne rovnako popisovať, pretože vykonávaním dôkazov v priebehu trestného stíhania, teda aktivitou orgánov činných v trestnom konaní i súdu získané poznatky o skutočnosti sa môžu zmeniť. Niektoré údaje uvedené v uznesení o vznesení obvinenia môžu vo vzájomnom porovnávaní a v porovnávaní s rozsudkom odpadnúť, niektoré môžu pribudnúť a iné sa môžu upresniť.

Totožnosť skutku je zachovaná, keď je zachovaná jeho podstata. Podstata skutku spočíva v konaní páchatel'a a následku, ktorý bol týmto konaním spôsobený a ktorý je relevantný z hľadiska trestného práva. Z hľadiska tohto ustanovenia podstata skutku teda spočíva v účasti obžalovaného na určitej udalosti vo vonkajšom svete, ktorá je uvedená v obžalobnom návrhu a z ktorej vznikol následok uvedený v obžalobe. Pritom však ani účasť (aktivita) obžalovaného a ani následok, ktorý tým bol spôsobený, nemusia byť úplne zhodné, stačí, ak sú aspoň sčasti zachované v rozhodnutí súdu (na základe výsledkov vykonaného dokazovania) v porovnaní s obžalobou.

Podstata skutku preto nebude porušená, ak sa zmenia okolnosti týkajúce sa miesta, času spáchania činu, rozsahu následkov, spôsobu vykonania činu, pohnútky činu alebo formy zavinenia. Z toho potom vyplýva, že:

- totožnosť skutku nenarušujú zmeny v jednotlivých okolnostiach, ktoré individualizujú skutok, okrem iného i čo do miesta a času spáchania, spôsobu vykonania a pohnútky činu ako aj formy zavinenia, keď inak totožnosť konania zostala zachovaná,
- pri nezhode medzi konaním uvedeným v uznesení o vznesení obvinenia a obžalobou, resp. medzi obžalobou a tým, ktoré vyšlo najavo na hlavnom pojednávaní, môže udržiavať totožnosť skutku totožnosť spôsobeného následku,

- ak sa dotýkajú zmeny, ku ktorým došlo v dôsledku dokazovania na hlavnom pojednávaní, skutočností, ktoré vo svojom súhrne tvoria konanie, bude zachovaná totožnosť, ak konanie popísané v obžalobe a konanie po zmenách, ku ktorým došlo na hlavnom pojednávaní, bude aspoň čiastočne totožné, to isté platí, pokiaľ ide o následok, resp. o obsah následku,

- totožnosti skutku sa nedotkne pri zhode konania alebo následku, ak napríklad pristúpi okolnosť podmieňujúca použitie vyššej trestnej sadzby alebo okolnosť, ktorej právne zhodnotenie zakladá znak činu prísnejšie trestného.

Totožnosť skutku je zachovaná v prípade úplnej zhody konania a následku, zhody aspoň v konaní pri rozdielnom následku, zhody aspoň v následku pri rozdielnom konaní, ako aj v prípade, ak konanie alebo následok, resp. oboje budú aspoň čiastočne zhodné v podstatných okolnostiach, najmä skutkových, odrážajúcich prípadné zmeny skutkového deja, ku ktorým došlo v rámci dokazovania v súdnom konaní. Keďže neexistuje všeobecne platná smernica vysvetľujúca, kedy je vo všeobecnosti zachovaná totožnosť skutku, je preto nevyhnutné skúmať túto otázku vždy individuálne podľa okolností konkrétneho prípadu.

S ohľadom na uvedené je nutné opätovne vysloviť, že totožnosť skutku bola od vznesenia obvinenia (č.l. 11 až 12) cez obžalobu (č.l. 458 až 464) až po odsudzujúci rozsudok zachovaná, pretože obvinená D. R. bola od vznesenia obvinenia uzrozumená s tým, že je stíhaná za úmyselné usmrtenie inej osoby udusením v dôsledku mechanického uzavretia dýchacích ciest ako aj zlomeniny horných rohov chrupavky.

Podstata skutku v odsudzujúcom rozsudku teda zostala zachovaná ako v následku (úmyselne spôsobená smrť), tak i v konaní (udusenie mechanickým uzavretím dýchacích ciest a zlomenina ľavého horného rohu štítnej chrupavky). Úprava skutku v ostatnom jeho priebehu bola nevyhnutná v dôsledku meniacej sa dôkaznej situácie, pričom však konanie uvedené v odsudzujúcom rozsudku (... Q. S. sa začala náhle brániť, a preto ju D. R. chytila oboma rukami okolo krku, začala škrtiť, čím jej mechanicky uzavrela dýchacie cesty, zlomila ľavý horný roh štítnej chrupavky, pomliaždila svalstvo hrtana na jeho bočných stranách, a tým spôsobila smrť udusením) zostalo v tých najpodstatnejších okolnostiach zachované ako vo vzťahu k obžalobe (...D. R. chytila Q. S. oboma rukami okolo krku, začala škrtiť, pričom Q. S. spôsobili smrť udusením v dôsledku mechanického uzavretia dýchacích ciest so zlomeninou ľavého horného rohu štítnej chrupavky, pomliaždením svalstva hrtana na jeho bočných stranách), tak i vo vzťahu k uzneseniu o vznesení obvinenia (...D. R. a A. S. úmyselne spôsobili Q. S. smrť udusením v dôsledku mechanického uzavretia dýchacích ciest ako aj zlomeninou horných rohov štítnej chrupavky).

Pokiaľ teda Krajský súd v Nitre zamietol odvolanie obvinenej D. R. ako nedôvodné, postupoval v súlade so zákonom. Najvyšší súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by naznačovala, že rozhodnutiami súdu prvého či druhého stupňa by bol porušený zákon v ktoromkoľvek jeho ustanovení.

Pokiaľ obvinená v dovolaní rozoberala dôkaznú situáciu, hodnotila skutkové zistenia okresného a krajského súdu a vyvodzovala z nich svoje vlastné skutkové a právne závery rozdielne od týchto súdov, tu najvyšší súd pripomína, že v rámci dovolacieho konania (ak dovolanie nepodá minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Tr. priadku) nie je najvyšší súd oprávnený skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku súdmi nižších súdov. Ak by sa tak stalo, prekročil by svoju právomoc a rozhodoval by v rozpore so zákonom.

Preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.